

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

حامد اخوان^۱

مہناز استقامتی،^۲

بررسی و تحلیل توزیع فضایی - مکانی کاربری های فضای سبز در برنامه ریزی توسعه شهری با استفاده از مدل معادلات ساختاری (مورد پژوهش: منطقه ۲۱ تهران)

چکیدہ

۱- کارشناس ارشد مدیریت صنعتی

۲- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نور، نویسنده مسئول ۰۹۱۱۳۹۳۵۹۳۹

Pazhoheshqar1391@gmail.com

*این مقاله از رساله کارشناسی ارشد سرکار خانم مهناز استقامتی کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور مستخرج گردیده است.

دومین همایش ملی افق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار

معماری عمران، گردشگری و محیط زیست شهری و روستایی

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

معضلات شهری که پس از انقلاب صنعتی و افزایش شدید جمعیت در شهرهای جهان غرب رخ نموده، عده‌ای رفرمیست‌ها را بر آن برداشت تا به دنبال یافتن راه حلی برای مسائل شهری در بطن وضع موجود باشند. در این تحقیق دو سؤال اصلی عنوان می‌گردد:

- ۱- آیا در الگوی توزیع مکانی سطوح و فضاهای سبز شهری منطقه ۲۱ تهران رابطه منطقی با نیاز شهروندان وجود دارد؟
 - ۲- آیا در مکانیابی کاربری فضای سبز در محدوده مورد مطالعه از طرح‌های شهری (جامع و تفصیلی) تبعیت شده است؟
- در این راستا، هدف این تحقیق بررسی نگرش مراجعه‌کنندگان از کیفیت امکانات ارائه شده در فضای سبز منطقه ۲۱ را با ۱۸ گویه به صورت طیف لیکرت مورد سنجش قرار گرفت. همچنین در فاز دوم و نهایه نیز از تکنیک *AHP* فازی جهت اولویت بندی گزینه‌ها بر اساس زیر معیارها استفاده شده است. پرسشنامه اصلی مورد استفاده پرسشنامه خبره است. پرسشنامه خبره جهت اولویت بندی معیارهای اصلی انتخاب با استفاده از تکنیک‌های مبتنی بر مقایسه زوجی مورد استفاده یعنی *AHP* می‌باشد. این پرسشنامه‌ها بر اساس طیف ۹ درجه ساعتی تنظیم شده است
- تعداد کل افراد نمونه پژوهش برابر با ۲۱۰ نفر می‌باشند. از این تعداد، ۴۱/۸ درصد (۷۱ نفر) را زنان و ۵۲/۸ درصد (۹۹ نفر) را مردان تشکیل می‌دهند.

نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که حدود ۴۸ درصد پاسخگویان برای تفریح و خوشگذرانی، حدود ۷ درصد برای ارتباط اجتماعی، حدود ۱۴ درصد برای استفاده از محیط، حدود ۲۵ درصد به منظور آسایش روحی و روانی- جسمی و حدود ۴ درصد نیز برای مامن و پناهگاه به پارک مراجعه کرده‌اند. همچنین، مهمترین انگیزه برای استفاده از پارک دور هم جمع شدن افراد فامیل با ۲۸/۴۹ درصد برآورده شده است، عامل اصلی ایجاد محدودیت برای مراجعه‌کنندگان وجود امکانات فرهنگی در داخل پارک را خیلی مهم تلقی کردند. در نهایت بررسی سطح نگرش افراد از کیفیت خدمات ارائه شده در پارک بیانگر نگرش متوسط مراجعه‌کنندگان نسبت به هر سه پارک مورد مطالعه می‌باشد.

واژگان کلیدی: فضای سبز، کیفیت خدمات، منطقه ۲۱، بام سبز، پارک های شهری، توسعه پایدار، روش *AHP*

بیان مسئله

شهر (*urban*): آراسته‌ترین و شگفت انگیزترین واژه‌ای که در قرن ۲۱ ذهن بشر را به خود مشغول کرده است. دلمشغولی‌هایی که امروزه روشنفکران شهری را درگیر مباحث شهری نموده است. مؤلفه‌ای به نام فضای سبز شهری می‌باشد. کاراکتری که بیش از یک دهه است، که چنان رشد لجام گسیخته‌ای یافته است که حقارت شهرها را به دنبال داشته و غرور آنها شکسته است. سرانه، ساختار فضایی، کمربند سبز شهری، پراکنش فضای سبز شهری، بوستان های شهری، پارک های شهری، بام‌های سبز، پارک‌های موضوع محور، از سرآغازین این مؤلفه تعجب آور است. به راستی باید به این واقعیت رسید، که فضای سبز حقارت داشتن شهر زشت را از میان بر می‌دارد. (زال نژاد، ۱۳۹۲)